

แผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน “มุ่งสร้างภาครัฐเพื่อประชาชน บนความเชื่อถือไว้วางใจร่วมกัน”

ภาครัฐถือเป็นเสาหลักของแผ่นดิน และการบริหารราชการแผ่นดินถือเป็นหัวใจในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้บรรลุวิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” แต่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เชื่อมโยงรากลึกทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมวัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ภาครัฐจึงจำเป็นต้องได้รับการปฏิรูปขนานใหญ่ เพื่อให้สามารถสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สองทศวรรษจากนี้ไปจึงเป็นยุคแห่งการปฏิรูปภาครัฐ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๘ ข. ได้กำหนดผลสัมฤทธิ์อันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินไว้อย่างน้อย ๕ ประการ ได้แก่ (๑) ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินและเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน (๒) ให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชน (๓) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการดำเนินงานของรัฐและแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน (๔) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐเพื่อจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐ และสามารถเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถและผลสัมฤทธิ์ของงานของแต่ละบุคคล มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรการคุ้มครองป้องกันบุคลากรภาครัฐจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา และ (๕) ให้มีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความคล่องตัว เปิดเผย ตรวจสอบได้ และมีกลไกในการป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ได้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ที่มุ่งสร้างภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน บนหลักธรรมาภิบาล โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ภาครัฐสามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชนที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากประชาชน

วัตถุประสงค์หลักของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ประกอบด้วย (๑) สร้างภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน สามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชนที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (๒) พัฒนาโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐให้ทันสมัย กะทัดรัด ปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และระบบงานภาครัฐมีผลสัมฤทธิ์สูง (๓) พัฒนากำลังคนภาครัฐให้มีสมรรถนะสูง ปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ และยึดมั่นในคุณธรรม พร้อมนำการพัฒนาประเทศ (๔) พัฒนาระบบบริหารทรัพยากรบุคคลให้สามารถดึงดูด รักษา จูงใจผู้มีความรู้ความสามารถสูง และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และ (๕) สร้างค่านิยมและวัฒนธรรมความซื่อสัตย์สุจริตบนหลักธรรมาภิบาล

โดยที่การบริหารราชการแผ่นดิน ถือเป็นพื้นฐานสำคัญในฐานะที่เป็น “ห้องเครื่อง” หรือ “คานงัด” ที่จะขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้ประสบความสำเร็จ และบรรลุวิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” จึงกำหนดกลไกการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย “๖ เรื่อง - ๒๔ กลยุทธ์ - ๕๕ แผนงาน” โดยมีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : บริการภาครัฐ สะดวก รวดเร็ว และตอบโจทย์ชีวิตประชาชน
ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ ได้แก่ (๑) เพิ่มสมรรถนะของหน่วยงานภาครัฐในการตอบสนองต่อประชาชนในสถานการณ์หรือภาวะฉุกเฉิน (๒) ยกระดับการให้ข้อมูลและให้คำปรึกษาจากหน่วยงานของรัฐ และ (๓) ยกระดับการให้บริการประชาชนสู่การบริการที่เร็วขึ้น ง่ายขึ้น และถูกลง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : ระบบข้อมูลภาครัฐมีมาตรฐาน ทันสมัย และเชื่อมโยงกัน ก้าวสู่รัฐบาลดิจิทัล ประกอบด้วย ๓ กลยุทธ์ ได้แก่ (๑) บูรณาการและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานรัฐบาลดิจิทัล (๒) นำระบบดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน และการบริหารราชการ และ (๓) บูรณาการข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐเพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : . โครงสร้างภาครัฐกะทัดรัด ปรับตัวได้เร็วและระบบงานมีผลสัมฤทธิ์สูง
ประกอบด้วย ๖ กลยุทธ์ ได้แก่ (๑) ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารงานของรัฐ (๒) เพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความเข้มแข็งของการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ (๓) พัฒนาขีดความสามารถในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๔) พัฒนาระบบงบประมาณและการคลังภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ (๕) สร้างระบบธรรมาภิบาลที่ยั่งยืนในหน่วยงานภาครัฐ และ (๖) พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : กำลังคนภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมและมีสมรรถนะสูง พร้อมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์ ได้แก่ (๑) จัดกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการในการบริการสาธารณะที่สำคัญ และขับเคลื่อนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (๒) ลดขนาดกำลังคนและค่าใช้จ่ายด้านบุคคลภาครัฐที่มีผลผูกพันภาระงบประมาณในระยะยาว (๓) พัฒนาทักษะและสมรรถนะใหม่เพื่อสร้างความพร้อมเชิงกลยุทธ์ให้กับกำลังคนภาครัฐ และ (๔) ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้กำลังคนในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ : ระบบบริหารงานบุคคลที่สามารถดึงดูด สร้าง และรักษาคณิศคนเก่งไว้ในภาครัฐ ประกอบด้วย ๖ กลยุทธ์ ได้แก่ (๑) ดึงดูดผู้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสาธารณะเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐ (๒) ส่งเสริม จูงใจ และรักษาผู้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสาธารณะไว้ในภาครัฐ (๓) พัฒนาทักษะการบุคคลภาครัฐให้มีขีดความสามารถและความผูกพันต่อองค์กร (๔) พัฒนาผู้นำที่เป็นตัวอย่าง (Leadership by Example) (๕) ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารทรัพยากรบุคคล และ (๖) พัฒนาทางก้าวหน้าในสายอาชีพและสร้างความต่อเนื่องในการดำรงตำแหน่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ คล่องตัว โปร่งใส และมีกลไกป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน ประกอบด้วย ๒ กลยุทธ์ ได้แก่ (๑) นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความคล่องตัวและตรวจสอบได้ และ (๒) ส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกการติดตามตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเพื่อให้เกิดความโปร่งใส

อนึ่ง ในระยะแรกของแผนปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน (ปีที่ ๑ – ปีที่ ๒) จะเน้นดำเนินการในประเด็นที่มีความสำคัญเร่งด่วน และส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม
ประกอบด้วย

ประเด็นปฏิรูปที่ 1 “บริการภาครัฐ สะดวก รวดเร็ว และตอบโจทย์ชีวิตประชาชน”
โดยจะดำเนินการ (๑) เพิ่มสมรรถนะของหน่วยงานภาครัฐในการตอบสนองและให้ความช่วยเหลือประชาชนที่เผชิญสถานการณ์หรือภาวะฉุกเฉิน (๒) ยกระดับการให้ข้อมูลและให้คำปรึกษาของหน่วยงานของรัฐซึ่งจะทำให้ลดภาระของประชาชน และ (๓) ยกระดับการให้บริการประชาชนสู่การบริการที่เร็วขึ้น ง่ายขึ้น และถูกลง ซึ่งจะมีผลลัพธ์ที่จับต้องได้ที่สำคัญ อาทิ (๑)การปรับปรุงกระบวนการขออนุมัติ/อนุญาตเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน (๒) การจัดบริการแบบเบ็ดเสร็จผ่านช่องทางดิจิทัลและศูนย์บริการ

รวม เพื่อยกระดับงานบริการประชาชนและการอำนวยความสะดวกของภาครัฐสู่ความเป็นเลิศ และ (๓) การจัดให้มีบริการเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติหมายเลขเดียว

ประเด็นปฏิรูปที่ 2 “ระบบข้อมูลภาครัฐมีมาตรฐาน ทันสมัย และเชื่อมโยงกัน ก้าวสู่รัฐบาลดิจิทัล” โดยจะดำเนินการ (๑) ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานรัฐบาลดิจิทัล (๒) นำระบบดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานและการบริหารราชการ และ (๓) บูรณาการข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินให้สามารถตอบสนองความต้องการและคาดหวังของประชาชนที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ **โดยจะมีผลลัพธ์ที่จับต้องได้ที่สำคัญ อาทิ (๑) การพัฒนาแพลตฟอร์มการให้บริการพื้นฐาน (Service Platform) และ (๒) การพัฒนาศูนย์ข้อมูลกลางภาครัฐ (Government Data Analytic Centre) เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดการบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ อันส่งผลให้เกิดภาระกับประชาชน และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารราชการ ซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินทั้งของภาครัฐและประชาชนลดลงอย่างมาก**

จุดเด่นของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ จะเน้นการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและระบบดิจิทัล เพื่อให้ภาครัฐเปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน (Open and Connected) โปร่งใส ทันสมัย ปรับตัวได้รวดเร็ว เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม และทำให้ประชาชนมีความเชื่อถือไว้วางใจต่อภาครัฐ

ที่ผ่านมา คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ได้ทำงานอย่างใกล้ชิดกับส่วนราชการที่เป็นเจ้าภาพหลักในการนำแผนปฏิรูปไปสู่การปฏิบัติ เพื่อหารือเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรค รวมทั้งยังได้จัดให้มีเวทีรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน จำนวน ๒ ครั้ง และมีช่องทางการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยประมาณร้อยละ ๙๐ ของผู้ที่ตอบแบบสำรวจความคิดเห็น เห็นด้วยกับประเด็นการปฏิรูป ในระดับ “มาก” ถึง “มากที่สุด”

.....
คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑